

นิทานเวตาล

(เรื่องที่ ๑๐)

ปริศนายากของเวตาล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เพจภาษาไทยเอาไปสอน

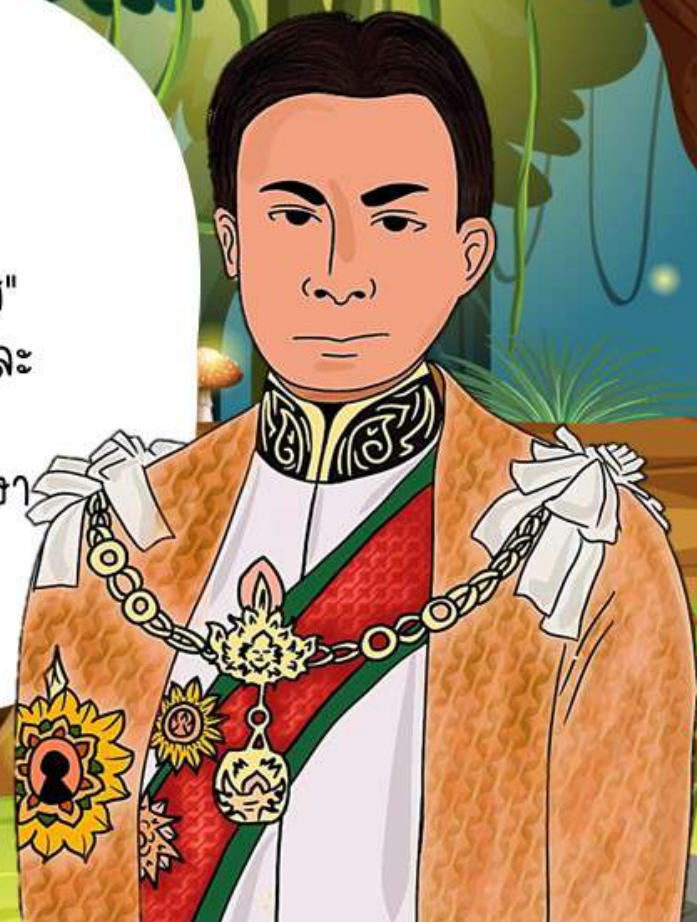

ประวัติผู้แต่ง

พระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้นิพนธ์หนังสือไว้มากมายโดยใช้นามแฝง "น.ม.ส." ซึ่งทรงเลือกจากอักษรตัวหลังพยางค์ของพระนาม(พระองค์เจ้า) "รัชนี้แจ่มจรัส"

พระนามแฝง "น.ม.ส." เป็นที่รู้จักกันดีในนามนักเขียนและกวีที่มีโวหารพิเศษ คือ คมคายและขบขัน

มีความแปลกใหม่ทั้งแนวเขียนแนวคิด ความชำนาญทางภาษาเยี่ยมยอด จึงได้ทรงรับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสูงทางคุณวุฒิหลายตำแหน่ง

ความเป็นมา

นิทานเวตาล ฉบับนิพนธ์ พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ มีที่มาจากวรรณกรรมสันสกฤตของอินเดีย โดยมีชื่อเดิมว่า "เวตาลปัญจวิงศตี" ศิวทาสได้แต่งไว้ในสมัยโบราณ

ต่อมาได้มีผู้นำนิทานเวตาลทั้งฉบับภาษาสันสกฤตและภาษาสันสกฤตมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยร้อยเอก เซอร์ ริชาร์ด เอฟ. เบอร์ตัน ก็ได้นำมาแปลและเรียบเรียงแต่งแปลงเป็นสำนวนภาษาของตนเองให้คนอังกฤษอ่าน แต่ไม่ครบทั้ง ๒๕ เรื่อง

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงแปลนิทานเวตาลจากฉบับของเบอร์ตัน จำนวน ๙ เรื่อง และจากฉบับแปลสำนวนของ ซี. เอช. ทอว์นีย์ อีก ๑ เรื่อง รวมเป็นฉบับภาษาไทยของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ๑๐ เรื่อง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑

นิทานเวตาลเป็นนิทานที่มีลักษณะเป็นนิทานซับซ้อนนิทาน คือ มีนิทานเรื่องย่อยซ้อนอยู่ในนิทานเรื่องใหญ่

นิทานเวตาล คือ อะไร

นิทานเวตาล เวตาลปัญญาวิงศติ แปลว่า นิทานเวตาล ๒๕ เรื่อง) เป็นวรรณกรรมสันสกฤตโบราณ ซึ่งเล่าขานโดยกวีชื่อ คิวทาส และได้ถูกเล่าขานกันต่อมากกว่า ๒,๕๐๐ ปีล่วงมาแล้ว

โครงเรื่องหลักของนิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องการโต้ตอบตอบปัญหาระหว่างพระวิกรมาทิตย์ กษัตริย์แห่งกรุงอุชชัยนี้ กับเวตาล ปีศาจที่มีร่างกายกึ่งมนุษย์กับค้างคาว ซึ่งจะนำเข้าไปสู่นิทานย่อยต่าง ๆ ที่แทรกอยู่ในเรื่องนี้รวม ๒๕ เรื่อง

โครงเรื่องหลัก นิทานเวตาล

พระวิกรมมัททย์ กษัตริย์ในตำนานของอินเดียโบราณ ได้รับปากกับโยคีชื่อ "ศานติศีล" จะไปนำตัวเวตาล อมนุษย์ที่มีลักษณะคล้ายศพมนุษย์ผสมค้างคาว ซึ่งน้อยหน้าอยู่กับต้นอโศก มาให้แก่งูพิษเพื่อใช้ในพิธีบูชาเจ้าแม่กาลี โดยมีพระธรรมวาชผู้เป็นโอรสติดตามไปด้วย

เมื่อพระองค์จับตัวเวตาลได้แล้ว เวตาลก็จะพยายามยั่วให้พระวิกรมมัททย์ตรัสออกมาอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ โดยการเล่านิทานอุทานหรณ์ต่าง ๆ แล้วให้พระวิกรมมัททย์ตัดสินเรื่องราวในนิทานเหล่านั้น พระวิกรมมัททย์อดไม่ได้ที่จะตรัสพระราชวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานอยู่เสมอ ผลก็คือเวตาลได้ลอบกลับไปอยู่ที่ต้นอโศกอันเป็นที่อยู่ของตนทำให้พระวิกรมมัททย์จำต้องกลับไปจับเอาเวตาลกลับมาใหม่ทุกครั้ง

เป็นเช่นนี้อยู่ถึง ๒๔ ครั้ง ในครั้งที่ ๒๕ พระธรรมวาชได้สะกิดเตือนมิให้พระวิกรมมัททย์ตรัสคำใด ๆ ออกมา พระวิกรมมัททย์ก็ระงับใจไม่เอื้อนพระโอษฐ์ตรัสพระกระเสีใด ๆ ออกมา เวตาลจึงยอมให้พระองค์พาตนไปให้โยคีศานติศีลนั้นได้

เรื่องย่อ ปริศนayakanของเวตาล

ณ เมืองหนึ่งชื่อ กรุงธรรมปุระ พระราชาชื่อ
ท้าวมหาพล มีมเหสีเป็นสาวงามไม่รู้จักแก่ มีพระราช
ธิดาสาว ๑ องค์ คล้ายพี่กับน้องยิ่งกว่าแม่กับลูก
เมื่อเกิดศึกขึ้นที่กรุงธรรมปุระ จำศึกมีกำลังมากแล
ข้าหาญการศึก ใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารแลไพร่พล
ของพระราชาให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ จนในที่สุด
ไพร่พลของท้าวมหาพลก็ย่อยยับไป

ทำมหาพลจึงพาพระมเหสีเล
พระราชธิดาออกจากกรุงไปในเวลาเที่ยง
คืนเพียงสามพระองค์ มุ่งไปยังเมืองซึ่ง
เป็นเมืองเดิมของพระมเหสี

พระราชานำนางทั้งสองเดินไปจน
เวลาสาย ถึงท้องทุ่งเห็นหมู่บ้านหนึ่ง
แต่ไกล ไม่ทรงทราบว่าหมู่บ้านไหน
แต่ทรงสงสัยไม่วางพระหทัยจึงตรัสให้
พระมเหสี และพระราชธิดาหยุดหนึ่ง
กำบังอยู่ในแนวไม้ พระองค์ทรงถือ
อาวุธเดินตรงเข้าไปสู่หมู่บ้านเพื่อจะหา
อาหารเสวยแลส่งนางทั้งสององค์

ฝ่ายพวกโจรเห็นชายคนเดียวแต่งตัวด้วยของมี
ค่า ก็แย่งกันออกมาจะเข้าชิงทรัพย์ในพระองค์พระราช
ทำมณฑลทรงเห็นดังนั้นก็ทรงธนูยิงพวกโจรล้มตายเป็น
อันมาก ฝ่ายนายโจรได้ทราบก็เรียกพลโจรออกมาทั้ง
หมดแล้วเข้าสังหารพระราช ทำมณฑลก็สิ้นพระชนม์
ลงในที่นั้น

ฝ่ายพระมเหสีและพระราชธิดาทรงแอบอยู่ในแนวไม้เห็นพวก
โจรสลัดหารพระราชแล้ว สองนางพระองค์พากันวิ่งหนีนางออกไป
จากหมู่บ้านโจร และเมื่อเหนื่อยกัณยุดหนึ่งพักอยู่ไต้ร่มไม้ริมทาง

เพื่อบุมีพระราชาก็
พระองค์หนึ่ง ชื่อท้าวจันทร์
เสน เสด็จออกยิงสัตว์ป่ากับ
พระราชบุตรกษัตริย์ทั้งสอง
ทรงม้าไปตามแนวป่า เห็น
รอยเท้าหญิงสองคนก็ทรง
ชักม้าหยุดดู

รอยเท้าผู้หญิง
นี้ท่านพ่อ มี ๒ รอย

ถ้าเจ้าของรอยเท้าเหล่านี้เป็น
หญิงจริงว่ากันว่า หญิงที่
พระราชูปในป่ามักจะถาม
กว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุงมา
เราจะตามนางทั้งสองนี้ไป ถ้า
พบนางงามจริงดังว่า เจ้าจง
เลือกเอาเป็นเมียคนหนึ่ง

รอยเท้าทางทั้งสองนี้มีขนาดไม่เท่ากัน ข้าพเจ้าจะเลือกทางเท้าเล็กเป็นภรรยาข้าพเจ้า เพราะคงจะเป็นสาวน้อยตามขนาดแห่งเท้า ส่วนทางเท้าใหญ่หนั้นคงจะเป็นสาวใหญ่ขอท่านพ่อจงรับไว้เป็นราชชายา

โอ้ ท่านพ่อ เพราะบ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่างเปล่าไม่ต่างจากคุก

เหตุไฉนเจ้าจึงกล่าวเช่นนั้นพระราชมารดาของเจ้าสิ้นพระชนม์ไปไม่กี่วัน เจ้าจะอยากมีแม่เลี้ยงเร็วเพียงนั้นหรือ

ก็ได้ ถ้าทางเท้าใหญ่มีลักษณะเป็นที่พึงใจข้าก็จะทำตามคำเจ้าว่า

ครั้นกษัตริย์ทั้งสององค์ทรงกระทำสัญญาแบ่งนางกันแล้ว ก็ทรงชักม้าตาม
รอยเท้านางเข้าไปในป่า ลักครุ่นหนึ่งเห็นสองนางนั่งพักอยู่ใต้ร่มไม้ ทั้งสองนางก็เล่าเรื่อง
ให้ทรงทราบทุกประการ พระราชากับพระราชบุตรก็เชิญนางทั้งสองขึ้นหลังม้าองค์ละ
องค์ นางพระบาทเบื้องคือพระราชธิดาขึ้นทรงม้ากับท้าวจันทเรศ นางพระบาทเล็ก
คือพระมเหสีขึ้นทรงม้ากับพระราชบุตร สององค์ก็เสด็จเข้ากรุง

ท้าวจันทเรศแลพระราชบุตรก็ทำการวิวาห์ทั้งสองพระองค์แต่กลับคู่กันไป
คือพระราชบิดาทรงวิวาห์กับพระราชบุตร พระราชบุตรทรงวิวาห์กับพระมเหสี
แลเพราะเหตุที่คาดหมายผิด ลูกกลับเป็นเมียพ่อ แม่กลับเป็นเมียลูก ลูกกลับ
เป็นแม่เลี้ยงของพ่อแม่ตัวเอง แลแม่กลับเป็นลูกสะใภ้ของพ่อแม่ตนเอง

เวตาลเล่ามาเพียงนี้ก็ทูลถามพระ
วิกรมมัททีย์ว่า ลูกท้าวจันทรเสนที่เกิดจาก
ธิดาท้าวมณฑล แลลูกมเหสีท้าวมณฑลที่
เกิดกับพระราชบุตรท้าวจันทรเสนนั้นจะนับ
ญาติกันอย่างไร

พระวิกรมมัททีย์ได้ทรงฟังปัญหา
เวตาลก็ทรงตรึกตรองเอาเรื่องพ่อกับลูก
แม่กับลูก แลพี่กับน้องมาปนกันยุ่ง
แลมีหน้าขำมีเรื่องแม่เลี้ยงกับแม่ตัวแล
ลูกสะใภ้กับลูกตัวอีกเล่า พระราชาทรงตี
ปัญหายังไม่ทันแตก พอทรงนึกขึ้นได้ว่าการ
พาเวตาลไปส่งให้แก่โยคีนั้น จะสำเร็จได้ก็
ด้วยไม่ทรงตอบปัญหาใด ๆ